

Agnieszka Majewska

Nauczyciel KPSOSW

Przykłady kształtowania patriotyzmu wśród młodzieży szkolnej

Po czy można poznać, że ten młody człowiek to patriota? Nie musi nosić znaczka w kłapie ani agresywnie działać w politycznych organizacjach młodzieżowych. Tu liczą się wiedza, działanie i poczucie związku.

Wiedza na temat ojczyzny, czy tej małej, czy tej dużej, jest pierwszym filarem patriotyzmu, ponieważ podsyca przywiązanie do niej. Mam tu na myśli znajomość historii i geografii, a także literatury i sztuki związanej z ojczyzną. Opisy przyrody w powieściach czy obrazy ukazujące piękno krajobrazu mogą mieć znaczący wpływ na kształtowanie się w młodym człowieku poczucia przywiązania do ojczyzny. Wiedza na temat historii i geografii wydaje się natomiast niezbędna do świadomego życia w danym miejscu. Wniosek nasuwa się sam: treści przekazywane młodym ludziom na lekcjach historii, geografii, język polskiego, no i oczywiście wiedzy o społeczeństwie są podstawą do uzyskania wiedzy o ojczyźnie, ale czy to wystarczy? Wiedza na temat obrzędów, tradycji, zwyczajów, ważnych wydarzeń i ludzi z danego regionu, wiedza na temat tego co się w nim dzieje, czym się wyróżnia, czym przyciąga innych, a jakie ma negatywne strony, to szeroki wachlarz informacji, jakie leżą u podstawy postawy patriotycznej. Gdzie tego szukać, oczywiście w domu rodzinnym, ale też w organizacjach, do których należą młodzi ludzie takich jak np. Związek Harcerstwa Polskiego, no i też oczywiście w szkole. Przecież często przy okazji Jasełek szkolnych porusza się temat zwyczajów wigilijnych, a w czasie Rekolekcji odnosimy się do tradycji związanych z Wielką Nocą. Młodzież pod opieką nauczycieli bierze udział w różnego rodzaju uroczystościach miejskich. Uczniowie naszej szkoły często odwiedzają wystawy prac plastycznych, muzea, miejsca ważne dla naszego miasta, np. Fort IV, Barbarkę, czy nawet Planetarium. Organizowane są apele z okazji uroczystości państwowych, tj. Święto Niepodległości czy Konstytucji 3-go Maja. Ogromny wpływ na poznanie naszego regionu ma uczestnictwo w rajdach PTTK, a także praca w kole fotograficznym, gdzie uczniowie starają się na fotografiach ująć piękno polskiej przyrody. Dodać do tego powinniśmy jeszcze wszelkie wycieczki, które przecież tak często organizujemy. Pokazujemy młodzieży morze, góry, jeziora, miejsca ważne w naszej kulturze i tradycji, a także miejsca piękne, które każdy

Polak zobaczyć powinien. Wszystko to składa się na szeroki obraz ojczyzny, szczególnie tej „Małej Ojczyzny”, jaki szkoła pokazuje uczniom.

Działanie na rzecz ojczyzny, chęć wniesienia swojej cegiełki w jej rozwój, praca na rzecz ludzi, miejsc to kolejny filar postawy patriotycznej. Szkoła tego nie umożliwia? Oczywiście, że tak. W szkołach działają koła pozalekcyjne czy kluby pracujące metodą wolontariatu. Można tu przywołać chociażby Klub Czystych Serc czy Szkolne Koło Caritas. Tu uczniowie mają okazję nieść pomoc potrzebującym i radość tym, którzy nie mają jej zbyt wiele wokół siebie. Robili to poprzez wizyty uczniów fryzjerstwa z rodzinnym domu dziecka, czy wypieku wielkanocnych mazurków dla swoich podopiecznych. Ponadto uczniowie pod opieką nauczycieli regularnie odwiedzają podopiecznych Domów Pomocy Społecznej, gdzie spędzają czas ze starszymi ludźmi, grają z nimi w szachy i słuchają opowieści. Odwiedzają też świetlice środowiskowe, tam spędzają czas z dziećmi pomagając im w nauce, bawiąc się wspólnie, czy też organizując różne przedsięwzięcia. Można tu przywołać chociażby przedstawienia Teatryku Szkolnego dla dzieci w różnych toruńskich przedszkolach. Zdarzają się również sytuacje, w których uczniowie pod opieką nauczyciela pracują nieodpłatnie na rzecz różnych instytucji. W naszej szkole była to chociażby praca monterów suchej zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie przy malowaniu płotu Fundacji Daj Szansę, a także porządkowanie ogrodu tejże fundacji przez uczniów kształcących się w zawodzie pracownik pomocniczy obsługi hotelowej.

Bardzo duży wkład w dawanie możliwości działania na rzecz małej ojczyzny ma Szkolne Koło Młody Obywatel. Bardzo ważna jest już sama konwencja, w której pracuje nasze koło. Stawiamy tu na samodzielność młodzieży, zachęcamy do podejmowania różnych wyzwań, ale także do ich kreowania. To wielokrotnie młodzież decydowała czym będziemy się zajmować na spotkaniach, w jaki sposób podejmiemy próbę rozwiązania postawionych zadań. Pierwsze rok takiej działalności był to udział w Projekcie Młody Obywatel organizowanym przez Centrum Edukacji Obywatelskiej i Fundacji BGK. Na pierwszym spotkaniu to właśnie młodzież uczestnicząca w projekcie wybrała spośród proponowanych przez organizatorów ścieżkę, którą realizowaliśmy. Była to ścieżka „Urząd od podszewki”. Realizacja tego zadania była najważniejszym obszarem naszej działalności. W ramach tej ścieżki młodzież dowiedziała się jak funkcjonują samorządy terytorialne, czym zajmują się poszczególne urzędy. Uczniowie sami wybrali kilka urzędów, które chcieli odwiedzić. Zorganizowaliśmy kilka wycieczek, podczas których można było porozmawiać z urzędnikami, zobaczyć jak załatwiane są różne sprawy, zapoznać się z niektórymi formularzami. Po zakończeniu projektu, w kolejnym roku szkolnym powstało Szkolne Koło

Młody Obywatel. Zajęliśmy się wtedy ścieżką „Taśmy przeszłości” – to również młodzież wybrała ją z proponowanych przez CEO. Tu młodzież samodzielnie po długim spacerze wybrała miejsce w Toruniu, którym się zajęła – był to Dworzec Północ. Uczniowie przeprowadzili wywiady w jego okolicy z wieloma osobami, dzięki temu uzyskali ciekawe informacje na temat dworca, jego historii i wydarzeń, które się na nim rozegrały. Kolejnym etapem będzie przygotowanie wystawy ukazującej zdobyte informacje. Młodzież z opiekunami mają już też pomysł na działanie w nadchodzącym roku szkolnym: chcą zająć się prawami kobiet.

Jeżeli tylko młody człowiek wykaże odrobinę zainteresowania, chęci i poświęci nieco wolnego czasu, ma dzięki szkole ogromne pole do popisu. Możliwości działania jest cały wachlarz. Nie zawsze mówi się o tym, że celem zajęć jest kształtowanie postawy patriotycznej. Jednakże cel ten często realizuje się samoczynnie, a postawa patriotyczna w młodym człowieku buduje się nieświadomie. Aż tu nagle okazuje się, że młody człowiek uświadamia sobie, że jest patriotą, choć wcale nie starał się nim stać. Nastąpiło to na skutek zdobywania wiedzy i doświadczeń. I tu dochodzimy do trzeciego filaru patriotyzmu, czyli poczucia więzi z danym terytorium oraz wiązanie z nim swoich planów. Na ten element szkoła nie ma już żadnego wpływu, jednak do kształtowania dwóch poprzednich ma dogodne warunki. Trzeci składnik patriotyzmu buduje się na dwóch poprzednich: na wiedzy o danym regionie i działalności na jego rzecz, a w tej dziedzinie możliwości szkoły są ogromne.